NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. V Ljubljani v saboto 26. maja 1855. List 42.

Iz občnega zbora c. k. krajnske kmetijske družbe v Ljubljani.

(Dalje).

Gosp. odbornik Ferdinand Schmidt je s prepričavno besedo dokazal potrebo, da bi vlada zapovedala: naj vsak gospodar vsako leto otrebuje svoje sadno drevje škodljivih gosenc. Čenam slabo vreme, slana in toča, jemlje sadje, nemoremo zoper to nič storiti. Druga pa je, če nam ga gosence pojedajo.

Zoper gosence, ako jih ne pokonča vreme, sta le dva pomočka: pervi so tiči, drugi pa pridnost človeška.

Tiči res pozobljejo veliko veliko gosenc, — pa kaj, ker tudi po dobrotljivih tičih stega lakomni človek svoje roké, da jih loví in pokončuje! Čeravno je prepovedano, tičem jajčka pobirati iz gnjezd in jih ne loviti vsaki čas, se ta prepoved vendar le malo spolnuje in posebno na Laškem, kamor se čez zimo tiči preseljujejo iz naših krajev, jih pomoré vsako leto na tavžente. Premalo je tedaj tičev, da bi nam, zlasti kadar je veliko gosenc, otrebili vse drevje. In kaj nas ni sram, da bi se pameten človek zanašal na neumno žival, da bi ona za-nj opravljala delo, ktero je v prid le njemu samemu!

Do leta 1833 je bila pri nas postava, da vsak gospodar mora svoje sadno drevje trebiti gosenc; leta 1833 pa je bila preklicana ta zapoved, ker je vlada zaupala, da so gospodarji že toliko podučeni, da jih ne bo treba siliti k delu za njih lastni prid.

Sedaj je preteklo 22 let — je rekel gosp. Schmidt, sam priden sadjorejec — kar ni več te postave; pa vsako leto se sliši več pritožb od gospodarjev zoper gosenčno nadlogo. Pa kdo toži zoper to? Nečimerni in leni gospodarji ne, ampak le pridni, skerbni in umni, kterih se tudi med kmeti ne manjka, — ti so prišli že večkrat kmetijsko družbo prosit: naj bi se potegnila za to, da se sploh zapové, naj vsakdo trebi drevje požrešnih gosenc. Oni pravijo: „kaj nam pomaga, če tudi mi oberamo ta merčes, če pa sosed moj tega ne storí! Gosenca ne ostane, ko je na enem drevesu že vse požerla, na tistem mestu, ampak gré od drevesa do drevesa, dokler je kaj listja ali cvetja. Ni tedaj prav, če moram jez zavolj nečimernosti svojega soseda škodo terpeti“. — Tako tožijo pridni in pametni gospodarji in prosijo sami za postavo, ki naj to zapoveduje.

Kmetijska družba zamore z dobro vestjo reči, da je vse storila, da bi se podučilo ljudstvo po deželi o tem, — ona je razposlala že o tej zadevi mnogo podukov po deželi, — je razdelila že veliko iztisov Pircovega „vertnarja“, — „Novíce“ so že sto- in stokrat priporočevale ravno in to priporočajo še zmiraj, — od leta 1840 delí sreberne častne svetinje pridnim sadjorejcem in je spodbodla že marsikterega k umni sadjoreji, ki je tudi gotovo lep izgled svojim sosedom, — mnogo duhovnih gospodov je po deželi in pa tudi ljudskih šol učiteljev, ki si marljivo prizadevajo pomagati sadjoreji na noge, — in tudi druzih pridnih posestnikov se ne manjka, ki so pridni v pokončevanji škodljivih gosenc. Podukaje tedaj dosti — ali vès ta poduk ne izda dovelj, ako vsak gospodar ne storí svoje dolžnosti.

Gospod Schmidt je tedaj zboru nasvetoval: naj danes sklene, da kmetijska družba prosi sl. vladarstvo, da se zopet okliče enaka zapoved za trebljenje gosenc, kakoršna je bila tista od 11. nov. leta 1824, in da naj glavni odbor izdela osnovo takošne postave in jo predloží vikši vladi.

Žl. gosp. dr. Karl Wurzbach je na to besedo poprijel in rekel, da on ni za tako zapoved, da bi se gospodarjem omejevalo svobodno ravnanje. Tudi dr. Bleiweis je te misli, da naj se kmetijstvo kar koli je moč svobodno razvija, – al vsaka svoboda ima le do tiste meje pravico, dokler ne žali pravice sosedove. Gosence pa so požeruhinje, ki ne delajo razločka med „mojim“ in „tvojim“, one grejo nad vse. Ako hoče kter gospodar gosence pasti, da mu pokončavajo sadje, bi se mu res ne moglo braniti, da jih pase na svojem drevji, — al ker gosence njegove delajo tudi škodo na desno in levo sosedom, je treba, da saj te varuje postava. Razun tega se mora ljudém dostikrat kakošna dobrota siliti; tako je tudi s tem: če mora leni gospodar trebiti svoje drevje, dela za svoj dobiček. Na Francozkem je tudi taka postava, in nihče se ne pritoži zoper njo, ker vsak očitno vidi, da je dobrotljiva za vsacega gospodarja in pa pravična za vsacega soseda.

Na to so gosp. predsednik zbor vprašali: „ali naj družba prosi za oklic od gosp. Schmidt-a nasvetovane postave? — in enoglasno se je odgovorilo: da naj.

(Dalje sledí.)

Gospodarske skušnje.

Ogeršične preše ali ogeršična pèrga,

to je, tisti hlebčiki, ki ostanejo po izprešanem olji iz ogeršice, so, kakor smo že večkrat govorili, dober gnoj. Celó iz naše dežele se vozi na Laško vsako leto veliko centov tacih hlebčikov, ki se v moko zdrobijo in se ž njo potem njive gnojé. En oral (joh) njive za pšenico pognojiti je dosti 10 centov ogeršičnih preš; cent po 2 fl., znese 20 fl. Navadnega gnoja pa se potrebuje za ravno tak prostor 16 voz (po 20 centov); če voz rajtamo po 2 fl., pa znese to 32 fl.; zraven tega se mora gnoj 16krat peljati na njivo, preše pa vse skup le enkrat. Na obojno stran je tedaj dobiček pri prešah, naj si že gospodar mora gnoja kupovati ali če si ga tudi sam prideluje morebiti ravno tako drago.

Če človeka čbela piči,

ni boljšega pomočka kakor berž rano pomazati (pa ne ribati) z oljem; ako to hitro storiš, jenja bolečina hitro in rana ne oteče. Vsako olje, da je le čisto, je dobro. Na Laškem tudi zoper škorpijonovo pičenje le olje rabijo. Vsak čbelar naj ima tedaj v čbeljnaku kozarček (glažek) olja v ta namen.

Iz natoroznanstva.

Od vremena.

(Dalje.)

Vodni soparji. Ko je poletenske dní prav vroče, vsak lahko vidi, da v skledi, če jo pod milo nebo postavi, hitro vode zmanjkuje. Voda, kar je je zmanjkalo, je izpuhtela in se v soparje spremenila. Soparji se po zraku razširjajo, pa jih ni viditi, dokler se ne zgosté v vodne mehurčke; zdaj jih vidimo ter pravimo, da so megle, naj se vidijo visoko v zraku ali pa po dolinah. Kadar je zrak soparjev sit, se radi zgosté, posobno če se kaj ohladijo. Ako postaviš v taki zrak merzlo stvar, se bližnji zrak ohladí, vodni soparji se zgosté in se stvarí primejo: so drobne vodne kapljice. Če prineseš kozarec merzle vode v gorko sobo, se ga hitro vodne kapljice primejo; ni več svital, pravimo, da se je rôsa po njem naredila. Gorkeje ko je, raje voda izpuhteva; toda zrak še ne smé soparjev sit biti, če ne, se jenja izpuhtevati. Nad rekami in mokrimi kraji vedno soparji v zrak leté; pa jih tudi zelenjadi nič manj ne narejajo. Podnevi se gorkota verstí; toraj ni zmiraj enako veliko soparjev v zraku. Zrak, če je gorkeji, več soparjev zamore v sebi obderžati. Kmalo ko je sonce izhajalo, se ogreje. Poleti blizo do devetih zmiraj več soparjev prihaja; zdaj ko so se tla ogrele, morajo soparji z zrakom kviško. Pri tleh jih je manj, pa se vedno drugi delajo. Do štirih popoldne jih zrak vedno v višave vlači; pozneje se pa zrak pomiri, da ne gré več kviško. V spodnjih legah se nabirajo soparji do devetih zvečer, dokler se toliko ne ohladí, da se drugi delati ne morejo. Pozimi je naj manj soparjev, kadar sonce izhaja, naj več pa jih je ob dvéh popoldne.

Da se soparji delajo, ni dosti, da bi bilo le toplo, mora tudi v zraku še za-nje prostora biti. Če je bolj suh zrak, hitreje se delajo. Suh pa je, kadar se mokre stvarí, kakor perílo, hitro sušijo. Toraj vidimo, kaj se pri sušilu godí: voda, ki se perila derží, izpuhteva, kar se posebno hitro godí, če je zrak suh. Zatorej se perilo na vetru dobro suší, ker veter soparje odnaša in dovelj suhega zraka prinaša. Zrak je vlažen, kader se perilo noče sušiti; takrat se rada rôsa po merzlih stvaréh dela.

Sicer pa ne sodimo samo le po soparjih: ali je zrak suh ali vlažen. Poleti je dostikrat več soparjev v suhem, kot pozimi v vlažnem zraku; to pa dela toplota. Toraj suh ali vlažen zrak ne razodeva: koliko soparjev da je v njem, ampak ali jih je že pri svoji toploti skoraj sit ali jih še kaj prida va-nj more. Zrak je vedno tamkej bolj vlažen, kjer je več mokrote po tleh in več toplote. Po suhem, posebno proti sredi velikih dežel, je zrak bolj suh kot pri morji, toraj je nebo lepši jasno v sredi dežel, kot po primorskih krajih. (Dalje sledí.)

Starozgodovinski pomenki.

Cvetlica Lotos in njeni pomen na noriških rimskih kamnih.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Dalje.)

Gori omenjeni kamen ima na drugi strani tudi še napis LATOBIO AVG. SACR. L. Caesernius V. S. L. M. Da na tem kamnu enkrat stojí Latovo, drugikrat Latobio, je očiten dokaz za resnico tega, kar mi terdimo. Muhar si je prizadeval ta napis tolmačiti po Apollonu, kteri ima priimena Latous, Latoius, λητῶος, kar pa tudi iz tega vzroka biti nemore, ker te imena imajo v tretjem sklonu Latoo, Latoio, ne pa Latovo, Latobio. Glasnik b za v nahajamo, kakor smo že večkrat rekli, pogostoma v rimskih napisih. Še imenitniša sta dva druga napisa, ktera je Aventin [1]) v okolici juvavski zapisal in se tako glasita:

Latobio aug. sac. Pro salute Nam. Sabinae et Juliae Basiliae Undonia Vera Mater V. S. S. L. M.“ — Pridni naš Schoenleben [1]) je mislil, da ta kamen opominja na zmago Latovičanov po Augustu, — al njemu se lahko ta zmota odpušča, ker v njegovem času je starinoslovje še v zibeli ležalo. Da je ta spominek božanstvu posvečen bil, pričuje napis, da ga je Latovu za zdravje Juliae Basiliae postavila mati Undonia Vera, obljubo svojo rešivša. Tukaj se ima pod Latovom razumeti Višnu, ker on je med vsimi božanstvi nar bolj bil časten kot delitelj zdravja. Drugi napis še imenitniši se tako glasí: „Latobio Augusto sac. K. L. Cresenius Avitus V. S. L. M.“ Tukaj nahajamo ime Cresenius, kteri je bil častitelj Višnu — Keršna — Kersnika — Kresnika — Kresimira.

Kakor smo že enkrat v „Novícah“ rekli, je Višnu se v svoji osmi avatari zval Krešna, Keršna, in vsi učeni basnoslovci kakor Paulin, Kreuzer, Bohlen, Jones so rekli, da vse basni od Keršna-ta pričujejo: Krešna ni druga kakor „sol in eclypsi“, zato se tudi velí Džaganat — Svetovit, in še dandanašnji opravlja slovensko ljudstvo (sicer že v keršanskem duhu in keršanskima svetnikoma sv. Jurju in Ivanu Kerstniku v čast) Krešnovo službo, da kuri po hribih ogenj, kteri se po njem velí kres. Rodovine z imeni Kresnik, Kersnik, Kresonja je še danes dosti po slovenskem Štajeru in Kranskem. Da so to božanstvo tudi severni Slovani poznali, pričujejo imena zgodovinske Kresimir [2]). Znamenita je spet ta okoljščina, da v imenih oseb, ktere so spomenike postavile, spet najdemo latinske imena, ktere so pri Slovanih bile v navadi. Taka je Caesernius — Češslav, Kasil, Kosil, der Lockige, Undonia = Buga ime sestre horvaških knezov Muhla, Kosenca Horvata itd. Ime Buggion sem dvakrat našel na noriških kamnih.

Višnu Tamara — Latova so stari Noričani, kakor čvetero spomenikov pričuje, posebno radi častili. Lastnih imen na noriških kamnih sem dozdaj le še dvoje našel; eno v obliki Lotucus [3]), to je, Lotuk, in drugo Belatumara [4]). Glasnik sanskritski a že v indiških narečjih prehaja tudi v u, n. pr. karma in kurma, želva, Parvati indiški Parbudi, primeri slovenski kralj, poljsko krul. Kakor po častji Sava — seva nahajamo rod Sevaces, Savaces = Savci po štiru Štiriates, po Shivi Nori Norici, po Shivatovem turi Taurisci = Turiščani itd. tako po častji Višnu-ta Tamara Latovici, Latobici, in posebno mesto praetorium Latovicorum, Latobicorum. Božanstvo se je torej velelo Latov, kar je stari imenovavnik, enak latinskemu na us, od kterega še imamo nekoliko ostanjkov, n. pr. žernov, mazgov, celov, in lastne imena Dernov, Harkov itd. Mesto Latovičanov se je torej velelo Latov, prebivavci pa Latovci, Latovičani, drugači bi Rimljan, kteri je slovenske sklone polatinčeval, ne bi mogel pisati „Latovici“.

(Dalje sledí.)

Jezikoslovne zadeve.

Besedica o slovniški sodnii.

Z veseljem je vrednik tega lista slišal, da njegove misli, ki jih je zastran slovniške sodnije v 36. listu

[1]) Aventin. „Annales Boic. lib. 2.

[1]) Schoenleben „Apparat“ I. p. 73.

[2]) Šafarik „Slav. Alterth.“ II. 288. En kralj Kresimir je živel leta 882 in je bil sin Muntimira, kralja horvaškega.

[3]) Muhar „Röm. Norikum“ I. 186.

[4]) Priime Belatumare je Saplia od šapel = venec, verpec, torej Saplia = imenu Venima — venčana. Gori smo čuli, da se Shiva velí belo tumaro, šapleni — venčani! V napisu, v kterem se najde imé Lotucus, še se najde ime Cuce et Surae, kar opominja na častje rodivnega principa in na organ in simbol tega principa. Na štajarskih kamnih se nahaja možko lastno ime Lo tur, iz kterega je gosp. Knabl nemškega Lothara napravil, in žensko ime v napisu, v kterem se Lotur najde, se veli Soha. Saha je ime indiške Vile povodkinje, Lota pa vodni cvet, torej spet dokaz za resnico. Muhar „Röm. Norikum“. I. 179. Lote rastete dvojne sorti: belkasta in plavkasta. Spis.

razodel, so poterdili mnogi veljavni slovenski pisatelji. Posebno važno pa bo našim bravcem zvediti, kaj o tem dva gospoda mislita, ki jih ponosno med pervake slovenskega slovstva štejemo; nju mnenje bi utegnilo končati omenjeno pravdo.

Svitli knez in škof lavantinski so mi 12. t. m. blagovolili sledeče pisati: „Kar ste nam v slovniškej sodnîi v 36. listu povedali, ste moje misli skoz in skoz zadeli in posneli. Taka sodnija bila bi cvet brez sadú. Le svoje terme se ne deržímo, pa enokoljko čez prag se ozrímo; posnemajmo, kar je dobro in prav po duhu slovenščine; zloga bo polahoma sama došla; posiloma se doiti ne dá. Tudi Nemci jo v pisarîi še neprenehoma lovijo. Gledati moramo na reč, ne toliko na minljive oblike — vražje spotike v napredovanji slovstva našega“.

Slavni gosp. profesor Metelko pa so mi 21. dan t. m. sledeče na znanje dali: „O zadevi slovenske sodnije ste Vi, odkritoserčno govorim, vse tako dobro premislili in po vsi ozornosti tako razločno povedali, da ne morem bolje storiti, kakor reči, da sem vès Vaših misel, in s tem, menim, je vsa ta reč dognana“.

Za poduk in kratek čas.

Pismice od zamaknjenih.

(Konec.)

Sedaj, dragi moj, ti hočem povedati: kako se tudi narejati zamore zamaknjenstvo. Ker pa ne želim, da bi tudi ti to skušal, kar ni za nobeno rabo in za nobeno korist, ti bom razložil to reč le ob kratkem.

Ni vsakdo pripraven, druzega zamakniti. Naj pripravniši za to je zdrav in močan človek od 25 do 50 let, terdne volje in živega zaupanja na to. Tudi mora s tisto osebo, ktero zamakniti hoče, enacih občutkov biti, ker brez sočutja (ohne sich in Rappert zu setzen) se ne izbudí zamaknjenstvo. Da se pa to sočutje izvé ali če je moč izbudí, se delajo nektere priprave (praeparirende Behandlung). Zamakovavec (Magnetiseur) prime v ta namen rami tiste osebe, ktero hoče zamakniti, z obema rokama tako, da pavca položí v podpashi, vse druge perste pa na ramo, potem večkrat močno stisne in strese pleča itd.

Mu je to po sreči šlo in če vidi, da bo kaj, začne pravo zamakovanje (effektive Behandlung), ktero se večidel z roko opravlja in se rokovanje (Manipulation) velí. To pa se opravlja ali z rahlim gladenjem ali z močnejim stiskovanjem. Zavolj spodobnosti je oseba sicer oblečena, pa le s prav lahko obleko in ne s svilnato; zamakovavec jo gladí od glave do nog in od nog do glave nazaj v okrožji ali z dlanom ali robom roke. — Če jo pa hoče zamakniti z močnejim stiskovanjem, položí eno roko na želodec osebe, drugo pa na tisti del, kterega posebno hoče zdramiti. Pri vsem se ravná po posebnem redu, po skušnjah poterjenem, v tihi in bolj tamni sobi, pri srednji toploti, vsaki dan ravno ob tisti uri, in skoz več mesčov stanovitno, pervekrati ne čez četert ure, pozneje pa tudi celo uro. Oseba leží, ali napol sedí napol leží. Če se zamaknjenstvo že približuje, jo začne na posebno vižo po očéh gladiti (Sopiren), da jo spravi v spanje.

Ko je zaspala in je z neprenehanim gladenjem v pravo zamaknjenstvo djana, začne v teh sanjah razodevati vse tiste rečí, ki jih slišimo in vidimo pri zamaknjenih, da uganujejo misli druzih ljudí, — da berejo pisma, ki jim jih pokladamo na žlicico ali na konec perstov, — da govorijo v ptujih jezicih, — da pripovedujejo prihodnje prigodbe, — da razlagajo svojo bolezen in pomočke zoper njo in sto druzih rečí, ktere si lahko mislimo, ako pri vsem tem le tega nikoli ne pozabimo, česar se nam dostikrat sanja že v navadnem spanji.

Vidiš, prijatel, to je tista skrivnost, ktere nekteri celó verjeti nočejo, drugi pa malikujejo o nji, da take osebe so kaj posebnega božjega. Oboje je skoz in skoz napčno, česar si sedaj menda do dobrega sam prepričan. Zamaknjenstvo je prosta natorna prikazen, ktera se včasih sama po sebi nareja, nar večkrat pri bolj občutljivih ženskah iz spolovilnih vzrokov, — pa jo tudi mi narediti zamoremo. Gotovo pa se kaže tudi v zamaknjenih prečudna moč duševnega življenja, ktero se tako rekoč začasno loči od telesnosti in se povzdigne v sanje, za ktere nimamo nobenega meríla, nobenega zakona; le to za gotovo vémo, da so sanje navadnega človeka v nenavadnem stanu. Teh sanj in v tem nenavadnem stanu ne moremo tajiti, — al nespametno in pregrešno je, če jim pritikujemo kaj božjega, ker le prevečkrat je tudi goljufija in sleparija zraven. Od zamaknjenstva sploh tedaj res veljajo besede pesnika, ki pravi:

Kdor nič ne verjame, veruje premalo;
Kdor pa verjame vse, veruje preveč.

Slovanski popotnik.

* Letos izhaja v našem cesarstvu 36 slovanskih časopisov, 16 českih, 7 poljskih, 11 jugoslavenskih, 2 rusinska, med kterimi jih izhaja v Pragi 10, v Lvovu 5, v Zagrebu 4, na Dunaji 3, v Berni 2, v Ljubljani 2, v Peštu in Budinu 2, v Krakovi 2, v Novem Sadu, Banski Bistrici, Humpolcu, Tešinu, v Zadru in Celovcu po enem.

* Koledarjev slovanskih je prišlo za to leto blizo 40 na svetlo, naj več v českem jeziku.

* Družtvo sv. Mohora šteje že 1038 družbenikov.

* V cesarski knjižnici na Dunaji je blizo 16.000 rokopisov v gerškem, hebrejškem, kitajskem, indiškem itd. jeziku, 12.000 europejskih rokopisov na papiru, 12.000 pervotiskov, 280.000 knjig nove dôbe, 6000 zvezkov muzikalnih in 8800 rokopisov od imenitnih mož.

* Gosp. Dragotin Havliček, nekdanji zastopnik na zboru deržavnem austrijanskem in vrednik českih „Nar. Novin“ in „Slovana“, ki je moral čez 4 leta v Briksenu (na Tiroljskem) zunaj svoje domovîne živeti, je unidan dobil dovoljenje, da se smé spet nazaj domú verniti.

* Sloveni v Lužičah (Lausitzer-Wenden) stanujejo v 729 soseskah in štejejo 164.000 duš, 153.000 jih je evangeljske vére, 11.000 pa katoliške. V 95 cerkvah jim oznanuje 114 duhovnov besedo božjo; šol imajo 190, v kterih učí 210 učiteljev v lužiško-serbskem narečji; „matica“ njih veselo napreduje.

* 13. dan tega mesca se je praznoval 60letni rojstni dan slavnega Šafarika, ki je bil, slovanskemu slovstvu na čast, rojen 13. maja 1795 v Kabalarovu na zgornjem Ogerskem.

* Iz našega cesarstva se je na Rusovsko izpeljalo leta 1852 za 5 mil. 899.444 sreb. rubljev blaga, iz Rusovskega v naše cesarstvo pa za 5 mil. 709.897 rubljev, — leta 1853 pa iz Austrije v Rusijo za 5 mil. 869.341 rublj., iz Rusije v Austrijo pa za 7 mil. 640.005 rubljev.

* Slavensko knjižestvo dobíva na Danskem in posebno v glavnem mestu Kodanji zmiraj več prijatlov; neki dr. Thorson je začel izdajati biblioteko „slavenske beletristike“; posebno pozornost izbujajo arheologične preiskave českega pisatelja prof. Vocela.

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Tersta. * Kmali bomo imeli pri nas več pitne vode, ker raka (vodovod) od Nabrežine v Terst se bo napravila s kapitalom od 660.000 fl., ki se je nabral po akcijah. Železnica bo nek prihodnje leto gotova.

Iz Ljubljane. Mnogo družtvenikov krajnskega muzeja je razodelo željo, naj bi se napravljali od časa do časa zbori, v kterih bi se družtveniki pomenkovali o mnogoverstnih védah in znanstvih, ki obsegajo obširno polje

tega natoroznanskega družtva, ker namen njegov gotovo ne more biti le, da bi shranovalo iz dežele prejete stvarí in jih dajalo ogledovati včasih. Sl. oskerbstvo muzealno je z razglasom od 8. t. m. izgovorilo, da je radostno sprejelo željo zastran omenjenih shodov ter je na 13. dan prihodnjega mesca povabilo družtvenike: naj se snidejo popoldne ob štirih v zgornjih sobah muzeja, da se pogovoré, kako in kdaj naj bi bili shodi tega družtva itd. Res je želeti, da bi prav obilo družtvenikov se vdeležilo tega zbora ne le iz mesta, temuč tudi iz dežele, ker živo napredovanje tega družtva, ki je zdaj lahko mogoče, bo deželi in vedam gotovo le v korist in slavo. — Ministerstvo pravosodja je za krajnsko deželo spet 3 nove pravdne dohtarje izvolilo: eden, dr. Jožef Burger, bivši advokaturni kandidat v Radoljci, pride v Krajn, — drugi, dr. Ignaci Wenedikter, bivši konceptni praktikant pri c. k. dnarstveni prokuracii, pride v Kočevje, — tretji, dr. Štefan Spazzapun, bivši advokaturni kandidat v Gorici, pride v Vipavo.

Novičar iz raznih krajev.

Po naznanilu vladnega časnika „Oest. Corr.“ je šel 21. dan t. m. iz Dunaja en kurir v Pariz, drug pa v London z novim nasvetom, kako naj bi se tretji, tako težavni člen zavolj černega morja v dosego mirne sprave rešil; „Oest. Corr.“ se nadja, da bote angležka in francozka vlada poterdile ta novi predlog in da bi se potem utegnile iznova na Dunaji začeti obravnave za končanje vojske. Da rusovska vlada tudi še zmiraj pričakuje novega začetja dunajskih obravnav, se smé iz tega misliti, ker rusovski poslanec Titov še ni zapustil Dunaja. Po „N. Preus. Zeit.“ pa je nek novi nasvèt dunajske vlade sledečega zapopadka: „Turška in rusovska vlada naj se v posebni pogodbi zedinite same, brez angležke in francozke, koliko vojnih ladij naj vsaka ima na černem morji; v ti pogodbi pa mora biti izgovorjeno, da je angležki in francozki vladi zmiraj dopušeno, da smete imeti dvoje vojnih ladij na tem morji; turška vlada prevzame, to posebno pogodbo zaveznim vladam vediti dati“.—Kmali se bo slišalo, kaj bote angležka in francozka vlada na ta predlog odgovorile. Da pa ste pripravljene se še v posvetovanje spustiti, je očitno iz odgovora Palmerstonovega in Ruselovega v spodnji zbornici unidan, ko je deržavni zastopnik Gibson hotel zvediti: kaj prav za prav misli austrijanska vlada, in sta mu obá odgovorila, da dunajske obravnave še niso končane in da bi prezgodnje javno pretresovanje utegnilo škodovati.— Iz Krima razglašajo naj novejše novíce, da že odločeni oddelk zavezne armade si ni upal udariti proti Kerču, ker Rusi žugajo z veliko silo napasti sovražnika, vojskovodjem francozkim, angležkim in turškim se je tedaj potrebno zdelo, nagloma združiti obilo armade, pa tudi vsim reservam, ki so že določene za vojsko v Krim in so pripravljene stale na Turškem, je bilo ukazano, berž na ladije se podati in jadrati na bojišče. — Novi višji poveljnik francozke armade Pelissier je 44 let star in sila prederzen general, ki je v Afriki se pogumnega vojskovodja skazal; pripoveduje se od njega, da se je dal enkrat v boji z Arabci čez okope (šance), nad ktere si njegova armada ni upala, od treh svojih vojakov nalašč zatega voljo vreči, da bojo potem vsi za njim uderli, ko bojo vidili, da je poveljnik njih v nevarnosti, — in res se je zgodilo, kakor je mislil. Od tega prederznega generala pričakuje sedaj cesar Napoleon, da bo doveršil, česar si ni upal odstavljeni general Canrobert. — Po naznanilu ministra Palmerstona tista četa, ki je dobila imé „turških kosakov“, zapopada v rusovski vojski vjete Poljce in množico druzih Poljcov, ki so dosihmal živeli na Angležkem ali Francozkem; ta četa, oblečena in na bojišče prepeljana na angležke stroške, je v službi turški in na zastavi svoji (na banderu) ima križ in polomesec. — Turška vlada je 6. dan t. m. po vsih kristjanskih, nji podložnih soseskah oklicala, da bo izmed kristjanov nabrala za sedanjo vojsko 20.000 rekrutov. Ker pa še ni izgovorila, da imajo kristjani enake pravice kakor Turki, in tedaj kristjan ne more upati, da bi čast oficirja doseči mogel, se bojo, zlasti Gerki, ustavljali ti novi vredbi. — Rusovska vlada je zapovedala iz jetnišnic vsih tistih mest, ki na meji austrijanskega cesarstva, podonavskih knežij in Krima stojé, vse jetnike berž preseliti v notrajne kraje Rusovskega. — Po naznanilu „Wien. Z.“ je bil 6. dan t. m. na Cetinji pred gradom knezovim velik narodni zbor, v kterem je knez oklical red dednega nasledstva in nov kazenski zakonik. Določeno je, da sinovi njegovi so po starosti njegovi pervi nasledniki; ako bi on sina ne imel, pa pride sin njegovega brata Mirka na versto; ako bi pomerli vsi ti pravedni nasledniki, ima narod pravico, si novega kneza voliti, pa vselej iz rodovine Petrovičev. Po novem kazenskem zakoniku je vprihodnje tudi na kervno osveto (Blutrache) postavljena smertna kazen. V tem zboru je bil Černogorcem na novo tudi dvojni davek napovedan, namreč davek od zemljiš in pa davek od pašnikov za konja ali govedo po 20 kr., za drobnico po 2 kr. Vsi žalostni in pobiti so šli Černogorci domú, ker so že brez davkov v velicih nadlogah. — Konkordat med papeževo oblastjo in austrijansko vlado je sklenjen, in veliki škof in knez dunajski se pripravlja že iz Rima na pot domú.

Angelj tužnih.

Ko obide strah duhá,
Angelj pride spod nebá,
Pride v hali žalostni,
V hali tamno-višnjevi.
V levi čern verč ima,
Ki napolnjen je solzá;
Zlije jih na pota vse,
Po katerih človek gre:
Kodar solze padajo,
Rožam glavce sahnejo,
Trava hitro se suší,
Zemlja pusta ne rodí.
V desni angelj pa ima
Plošo gladko zgol zlatá,
Pred očí mu jo derží,
Kaže v nji pretekle dní,
Mu v svitlosti jasni spet
Kaže čas prihodnih let;
Upu serce se odpre,
Duh otožni zjasni se. X.

Kratkočasnica.

(Pogovor dveh sosedov.)

Janko. Povej mi, prijatel, al ni Sebastopolj, od kterega se že skor celo leto govorí, lastno imé, kakor Boštjan, ali kak drug primek?

Jože. Lastno imé je, pa zakaj vprašaš?

Janko. Lej, deset pratik sem že preiskal, pa nikjer ga ne najdem. Kdaj pa vendar pade ta Sebastopolj?

Jože. Al ne veš tega? — Nikoli. Novomeščanski.

Stan kursa na Dunaji 24. maja 1855.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	80	fl.
	4½ „	69¾	„
	4 „	63	„
	3 „	49	„
	2½ „	40	„
Oblig. 5% od leta 1851 B		96	„
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		71	„
Zajem od leta 1834		218½	„
„ „ 1839		117	„
„ z loterijo od leta 1854		102	„
„ národni od leta 1854		85	„

Esterhaz. srečke po 40 fl.	81½	fl.
Windišgrac. „ „ 20 „	29¼	„
Waldštein. „ „ 20 „	29	„
Keglevičeve „ „ 10 „	10	„
Cesarski cekini.	5 fl. 55	
Napoleondor (20 frankov)	9 fl. 59	
Suverendor	17 fl. 15	
Ruski imperial	10 fl. 11	
Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 35	
Angležki suverendor . .	12 fl. 26	
Nadavk (agio) srebra: na 100 fl.	28¼	fl.

Loterijne srečke:

na Dunaju / v Gradcu 23. maja 1855: 90. 33. 18. 76. 73. / 28. 54. 15. 65. 80.

Prihodnje srečkanje bo na Dunaji in v Gradcu 2. junija 1855.

Današnjemu listu je priložena 28. pôla Vertovcove „občne povestnice“.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.